

FEROVIARII

Moldovei

N 12-13 (5774-5775) 2 aprilie 2014

Ziarul apare din 1 mai 1941

PLENARA A VIII-A A CONSILIULUI SINDICATULUI FEROVIARILOR DIN MOLDOVA

A FOST APROBATĂ RESPONSABILITATEA PĂRȚILOR

Serghei Tomșa

Din raportul lui Serghei TOMȘA, director general interimar al ÎS «Calea Ferată din Moldova»:

— Pe parcursul anului 2013 întreprinderea noastră a activat în condițiile unei situații economico-financiare complicate. Totuși, planul de încărcare a vagoanelor a fost realizat în proporție de 130,2 procente. Circuitul tarifar al mărfurilor a constituit 122,4 procente față de plan, depășind cu 31,1 la sută nivelul anului precedent.

În anul 2013 calea ferată a transportat în total 5 mln. 431 mii tone de încărcături — cu 1 mln. 267 mii tone mai mult decât în 2012. În aceeași perioadă numărul pasagerilor transportați a fost de 4 mln. 92 mii, adică cu 248,5 mii mai puțin decât în anul precedent.

Salarizarea muncii

În linii generale Administrația ÎS «Calea Ferată din Moldova» a îndeplinit în 2013 toate normativele în domeniul muncii, stabilite de legislația muncii a RM și Contractul colectiv de muncă.

Fondul de salarizare a muncii angajaților în 2013 a constituit 406 mln. 191,9 mii lei, inclusiv în trafic — 339 mln. 594 mii lei. În perioada de referință efectivul mediu al salariaților s-a micșorat cu 478 persoane comparativ cu anul 2012 și a alcătuit 10303 oameni. Salariul mediu la întreprindere s-a majorat cu 50,42 lei comparativ cu anul precedent și a fost de 3285 lei 39 bani. În anul 2013 salariul mediu în trafic a constituit 3375,82 lei, sporind cu 87,75 lei comparativ cu 2012. Din 1 iulie 2013 s-au majorat în medie cu 7 la sută salariile lunare de funcție ale electromecanicilor, ce îngrijesc instalațiile liniare și staționare de semnalizare, centralizare și blocare, adică în medie cu 140-160 lei în expresie bănească.

În scopul folosirii eficiente a efectivului de angajați, dar și creșterii veniturilor cu-

multe ale salariaților, la propunerea conducătorilor feroviarilor au beneficiat, conform prevederilor Contractului colectiv, de suplimente și adausuri pentru volumul majorat al lucrărilor executate, lărgirea zonei deservite, înde-

plinirea obligațiilor de serviciu ale angajatului, care lipsește provizoriu, cumulara funcțiilor. Concedialele și indemnizațiile de ieșire au fost achitate în termenele și mărimile stabilite de Legea despre remunerarea muncii și Codul Muncii al RM. În perioada aflării feroviarilor la cursuri de calificare ori recalificare acestea au fost remunerate în conformitate cu art. 195 al Codului Muncii și legislația de muncă din RM.

După cum prevede Contractul colectiv, angajații care mun-

▶ 2

Pe 25 martie 2014 a avut loc Plenara a VIII-a a Consiliului sindicatului feroviarilor din Moldova cu următoarea agendă: «Despre îndeplinirea în anul 2013 a angajamentelor bilaterale, stipulate în Contractul colectiv de muncă pe anii 2013-2015», «Despre componența comisiei de elaborare a modificărilor și completărilor Statutului sindicatului feroviarilor».

La prima chestiune de pe ordinea de zi au luat cuvântul Serghei TOMȘA, director general interimar al ÎS «Calea Ferată din Moldova», președinte al comisiei de dialog social, și Nicolae BUZA, președinte al Sindicatului feroviarilor din Moldova.

Informația la cea de-a doua chestiune a fost prezentată de Ina VODEANIȚKAIA, vicepreședinte al Sindicatului feroviarilor din Moldova.

Din raportul lui Nicolae BUZA, președinte al Sindicatului feroviarilor din Moldova:

— După ce la sfârșitul anului 2012 a expirat Contractul colectiv de muncă și plinara ordinară a Consiliului sindicatului a făcut bilanțurile activității, participanții la ea au decis să propună angajatorului și reprezentantului angajaților prelungirea acțiunii Contractului colectiv de muncă pentru următorii trei ani: 2013-2015. Astfel printr-o decizie comună a Administrației și Prezidiului Consiliului sindicatului Contractul colectiv de muncă pe anii 2010-2012 a fost prelungit pentru următorii trei ani 2013-2015.

Pe parcursul anului 2013 în Contractul colectiv de muncă au fost introduse peste 20 de modificări și completări în astfel de compartimente, precum protecția sănătății și securitatea muncii, înlesniri, garanții și recompense, în anexa nr.1 «Salariile tarifare pe ore și salariile de funcție ale angajaților ÎS «CFM», în anexa nr.2 p.10 «Adausuri pentru executarea obligațiilor angajatului în perioada lipsei temporare a acestuia». Cele mai multe adresări ale membrilor sindicatului vizează expli-

carei acestui regulament. În noua redacție a fost adoptată anexa nr.5 la Contractul colectiv de muncă privind lista funcțiilor cu drept de concediu suplimentar. Celelalte chestiuni, care n-au fost incluse în Contractul colectiv, după încheierea activității comisiei de dialog social au fost soluționate în regim obișnuit de muncă.

Compartimentul doi al Contractului colectiv — «Remunerarea muncii». Tot mai frecvent sindicatul primește solicitări din partea angajaților de a pune în discuție problema majorării salariilor. Numai în ultimele două săptămâni astfel de adresări au sosit de la stațiile liniare Ghindești, Florești, Mărculești și altele, de la filialele căii ferate. Salariile angajaților căii ferate nu s-au schimbat din luna octombrie 2011. În anul 2013 cota fondului de salarizare a muncii din consumurile de exploatare cu adausurile respective a constituit 37,6 la sută, fără adausuri — 29,9 la sută, cota tarifului din salariu — 62,6 la sută.

Nivelul scăzut al sa-

▶ 3-4

Instantaneie din sala de ședințe

PLENARA A VIII-A A CONSILIULUI SINDICATULUI FERVIARILOR DIN MOLDOVA

A FOST APROBATĂ RESPONSABILITATEA PĂRȚILOR

Din raportul lui Serghei TOMȘA, director general interimar al ÎS «Calea Ferată din Moldova»:

(Sfârșit. Începutul în pag. 1)

cesc în condiții nefavorabile au beneficiat de recompense conform art. 139 din Codul Muncii al RM. În anul 2013 s-au plătit sub formă de compensații pentru condiții nocive de muncă 1 mln. 844 mii 350 lei. S-au acordat de asemenea suplimente pentru activitate de muncă pe timp de noapte, caracterul mobil al acesteia, divizarea în părți a zilei de muncă și alte tipuri de remunerări, stipulate în Contractul colectiv. Toate cererile angajaților, care vizau remunerarea și organizarea muncii, au fost examinate de către Administrația ÎS «Calea Ferată din Moldova», răspunsurile fiind oferite fără întârziere.

Raporturile de muncă, garanția ocupării forței de muncă

Angajarea la serviciu la ÎS «Calea Ferată din Moldova» s-a efectuat cu respectarea condițiilor legislației muncii din RM. Feroviarilor au fost familiarizați cu regulile regimului intern de la întreprindere; actele normative valabile la calea ferată, ce țin de funcția angajatului; Contractul colectiv de muncă.

Pe 31.12.2013 pe listele de personal ale întreprinderii se aflau 11 mii 144 oameni, cu 443 persoane mai puțin decît la 31.12.2012. La aceeași dată existau 1021 locuri de muncă vacante, cu 297 unități mai mult decît în perioada similară a anului 2012. La finele anului 2013 se aflau în concedii de maternitate 227 femei. Toate cazurile de concediere a membrilor sindicatului din inițiativa administrației au fost coordonate în prealabil cu comitetul sindical. În cazul reducerilor de personal ori a lichidării filialelor procedura de concediere s-a efectuat în conformitate cu art. 87, 88 ale CM al RM.

În perioadele staționărilor tehnice angajații au beneficiat de indemnizații în mărime de 75 la sută din salariile tarifare conform art. 80 al CM al RM. Pe parcursul anului 2013 staționările tehnice au alcătuit 37 mii 754 om/zile, iar suma achitată pentru ele — 3 mln. 178 mii 677 lei. Comparativ cu 2012 anul trecut s-au înregistrat cu 2125 om/zile de staționări mai mult. Cauza lor ține în special de lipsa materiei prime și a materialelor la întreprinderea de producere a traverselor din beton armat, TCM-740, SML.

Administrația s-a ocupat de pregătirea cadrelor pentru transportul feroviar, precum și de ridicarea nivelului de calificare. Au fost create condiții pentru creșterea profesională a feroviarilor, în acest scop a fost elaborat planul de calificare și pregătire a cadrelor. Pe parcursul anului au fost organizate cursuri de instruire a contabililor la programul 1C, seminare pentru inspectorii birourilor resurse umane și la tehnica securității.

La școala tehnică feroviară Basarabasca în anul 2013 și-au ridicat nivelul de calificare 258 muncitori față de 124, cit se planificase, au fost instruiți 80 de oameni (planul — 175). Suma cheltuită în ansamblu la calea ferată pentru instruirea și calificarea angajaților a constituit 812,4 mii lei.

Timpul de muncă și timpul de odihnă

Timpul de muncă și timpul de odihnă la ÎS «Calea Ferată din Moldova» a fost reglementat de Codul Muncii al RM, Acordul colectiv (Nivel național), Regulile regimului intern, Regulamentul despre regimul de muncă și odihnă al unor categorii de angajați ai ÎS «Calea Ferată din

Moldova», obligațiunile de serviciu ale cărora sint legate nemijlocit de circulația trenurilor și deservirea pasagerilor, Contractul de muncă individual și Contractul colectiv de muncă. În toate subdiviziunile căii ferate este asigurată evidența timpului de muncă prin intermediul formularelor stabilite (itinerare, dispoziție de executare a lucrărilor în acord, tabelul evidenței timpului de muncă) și se alcătuiesc grafice de muncă pentru angajații în ture. Feroviarilor au beneficiat de concedii anuale remunerate în conformitate cu Codul Muncii al RM.

De rînd cu concediul minim garantat de 28 zile calendaristice, cu excepția sărbătorilor nelucrătoare, s-au oferit concedii suplimentare conform Anexelor Contractului colectiv de muncă (pentru vechime, intensitatea muncii, activitate în condiții nefavorabile), care pe parcursul anului 2013 au alcătuit 65865 om/zile.

Suma pentru remunerarea concediilor suplimentare a atins cifra de 5 mln. 932 mii 609 lei. În cazul necesităților de producere și în conformitate cu orarul muncii unor categorii de muncitori și specialiști, s-a aplicat divizarea zilei de lucru în părți, serviciul de gardă la domiciliu. La cererea angajaților s-au acordat zile (săptămîni) de muncă cu regim incomplet.

Situația financiară a căii ferate n-a permis repararea și pregătirea de sezon a stațiilor de agrement, totuși, consumurile de întreținere a acestora au constituit 429 mii 876 lei. Cheltuielile de întreținere a PCF, inclusiv activitatea colectivelor sportive și de dansuri (gratuite pentru feroviarilor), au alcătuit 2725,8 mii lei. Pentru desfășurarea acțiunilor cu caracter cultural de masă s-au cheltuit 66 mii 976 lei.

Protecția sănătății și securitatea muncii

În scopul realizării condițiilor Contractului colectiv de muncă, la ÎS «Calea Ferată din Moldova» a fost elaborat Planul de protecție și prevenire, în care au fost incluse toate filialele căii ferate. Pentru anul 2013 s-au planificat 11 mln. 450 mii lei, dar s-au cheltuit în realitate 14 mln. 157 mii lei.

În fiecare an are loc totalizarea rezultatelor trecerii în revistă-concurs. Deja o perioadă îndelungată suma alocată anual pentru desfășurarea concursului este de 20 mii lei. La toate filialele magistralei au fost evaluate riscurile profesionale la fiecare loc de muncă și completate fișele respective.

Toate cazurile de traumatism de muncă au fost cercetate în strictă corespundere cu Decizia Guvernului Republicii Moldova nr.1361 din 22 decembrie 2005 «Cu privire la procedura investigării accidentelor de producere».

În anul 2013 au fost admise 10 cazuri de traumatism de muncă, în urma cărora au avut de suferit 10 feroviarilor. În 2012 numărul accidentelor de muncă a fost de 15, soldindu-se cu 15 victime. Anul trecut nici un angajat al filialelor magistralei n-a solicitat transferarea la un loc de muncă

mai ușor în legătura cu înrăutățirea stării de sănătate.

În linii mari, feroviarilor au fost asigurați cu haine și încălțăminte specială, dar au existat obiecții vizavi de calitatea acestora și termenul de livrare. Astfel, cu haine calde, costume de bumbac, veste de semnalizare au fost asigurați cam 80 la sută din numărul necesar; cu cizme — 95 la sută; costume groase pentru mecanicii de locomotivă și mecanicii-secunzi, vestoane pentru colaboratorii serviciului pază paramilitară — sută la sută. Pe parcursul întregului an angajații căii ferate au primit mijloace sanitare-igienice conform normelor în vigoare. Numai săpun s-a eliberat în sumă de 360 mii lei. Toți muncitorii, care au activat în condiții nocive, au beneficiat pe parcursul anului 2013 de hrană specială (lapte). Categoriile de feroviarilor, care au muncit în aer liber la temperaturi mai înalte de 30 grade, au fost aprovizionați cu apă gazată, uneori, însă, aceasta era livrată cu întârziere.

Conform condițiilor Contractului colectiv de muncă, între orele 22.00 și 6.00 echipajele de locomotivă au fost transportate la locul de muncă și la domiciliu cu transportul de serviciu al întreprinderii.

În conformitate cu art.16 al Legii nr.186 «Despre protecția sănătății și securitatea muncii», la toate filialele căii ferate au fost create comitete de protecție a sănătății și securitate a muncii pe bază de paritate. În urma examinării materialelor controalelor s-a constatat, că activitatea comitetelor respective nu este suficient de eficientă.

Pe parcursul anilor 2012-2013 serviciul protecție și prevenire a organizat instruirea și testarea cunoștințelor în domeniul protecției sănătății și securității muncii ale unui număr de 1640 conducători ai locurilor de muncă, specialiști și reprezentanți ai angajaților. Au fost de asemenea instruiți conducătorii căii ferate, directorii direcțiilor, șefii serviciilor și secțiilor independente.

Asistența medicală și întreprinderea sănătății feroviarilor

Deservirea medicală a angajaților din transportul feroviar s-a realizat în conformitate cu Dispoziția directorului general al ÎS «Calea Ferată din Moldova», Ministerului sănătății din RM și alte acte normative ale Guvernului RM. Achitarea serviciilor medicale se face după tarifele unice, în conformitate cu Dispoziția Guvernului RM nr.1020 din 29.11.2011, din mijloacele căii ferate. Un examen medical al unei persoane costă în medie 400 lei.

În staționare și staționările de zi de pe lângă ambulatorii au fost tratați 6455 oameni, inclusiv 2519 angajați ai ÎS «Calea Ferată din Moldova» (39 la sută), 621 feroviarilor pensionari (9 la sută), 1913 persoane (29 la sută) — contra plată.

La Centrul de recuperare și-au întreprins sănătatea 324 feroviarilor, 83 pensionari ai transportului feroviar. Pentru întreținerea Centrului de recuperare s-au cheltuit în total 3 mln. 816 mii 799 lei, finanțarea din partea sindicatului de profil a constituit 392 mii 736 lei. S-au eliberat bilete de tratament în valoare de 1 mln. 679 mii 619 lei. În 2013 pentru întreținerea instituțiilor medicale feroviare s-au cheltuit 36,5 mln. lei, dotațiile căii ferate constituind 21,6 mln. lei.

S-au întreprins acțiuni de îmbunătățire

a întreprinderii locurilor de muncă și respectare a condițiilor de muncă la casele de odihnă ale echipajelor de locomotivă. Cheltuielile pentru alimentarea muncitorilor și cele legate de angajamentele Contractului colectiv au constituit 199 mii 425 lei.

Înlesniri, garanții și recompense

S-a achitat integral indemnizația pentru vechime de muncă. În scopul atragerii și menținerii cadrelor tinere la calea ferată, din 1 iulie 2013 a fost majorat pragul recompensei pentru vechime de muncă la două poziții: pentru vechime de la 1 până la 5 ani — de la 12 la 14 la sută, de la 5 până la 10 ani — de la 15 la 17 la sută. Ajutoarele materiale la concediu în 2013 au fost achitate în sumă de 11 mln. 951 mii 957 lei.

Feroviarilor, ce se concediază în legătură cu atingerea vârstei de pensionare, beneficiază de o indemnizație unică. În 2013 s-au plătit indemnizații unice pentru activitate conștiincioasă și vechime de muncă continuă în domeniu în sumă de 422 mii 472 lei. Angajaților ÎS «Calea Ferată din Moldova» le-au fost păstrate salariile medii pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare conform părții(1) a art. 111 din Codul Muncii al RM.

Copiii până la 12 ani inclusiv ai feroviarilor și copiii invalizilor fără limită de vîrstă (Modificarea nr.36/1 din 18.06.2013 a Contractului colectiv de muncă) au beneficiat de cadouri de Revelion în sumă de 144 mii 382 lei.

S-au acordat concedii anuale suplimentare remunerate în mărime de 4 zile calendaristice unuia dintre părinți, care au doi și mai mulți copii cu vîrsta de pînă la 14 ani (ori un copil invalid) în perioada convenabilă pentru ei la cererea în scris a acestora. A fost majorată de două ori, pînă la 1000 lei, indemnizația acordată pentru înmormintare familiilor feroviarilor și pensionarilor-feroviarilor decedați din contul mijloacelor căii ferate, cheltuiindu-se astfel 214 mii 905 lei. Pe parcursul anului 2013 pensionarii și veteranii au beneficiat de ajutoare materiale în sumă de 1 mln. 054 mii 824 lei. Veteranii-pensionari au primit produse alimentare în valoare de 24 mii 623 lei.

Cu ocazia Zilei Victoriei și Comemorării eroilor din anul 2013 a fost majorat de la 600 la 670 lei ajutorul material acordat feroviarilor-participanți la război și de la 400 la 470 — cel acordat feroviarilor, care au muncit în spatele frontului. Suma acestora a atins cifra de 58 mii 742 lei. La propunerea șefilor de servicii și filiale multi angajați ai căii ferate au fost premiați cu ocazia jubileelor. În acest scop s-au cheltuit 16 mii 265 lei.

Angajații și pensionarii au avut posibilitatea să solicite bilete de călătorie tip F-6 (deplasări în CSI), pentru care s-au cheltuit 2 mln. 993 mii 355 lei, inclusiv cotizațiile sociale și medicale.

Garantarea activității sindicatului

Cheltuielile pentru remunerarea președinților degrevați ai comitetelor sindicale de la filialele ÎS «Calea Ferată din Moldova» în anul 2013 au constituit 479 mii 650 lei; pentru cotizații sociale și medicale — 72 mii 998 lei. ÎS «Calea Ferată din Moldova» a transferat 0,15 la sută comitetului sindical al căii ferate — 600 mii 472 lei. Sindicatului de profil i s-a oferit transport auto pentru a-și desfășura activitatea, cheltuielile de întreținere a acestuia atingînd 145,2 mii lei. În vara anului 2013 Direcția deservire a călătorilor a reparat încăperile, ocupate de conducerea sindicatului în incinta Palatului de cultură al feroviarilor, cheltuiind în acest scop 140 mii 515 lei.

Pentru procurarea mobilierului și climatizorului s-au achitat 75 mii 360 lei

PLENARA A VIII-A A CONSILIULUI SINDICATULUI FERVIARILOR DIN MOLDOVA

A FOST APROBATĂ RESPONSABILITATEA PĂRȚILOR

Nicolae Buza

Din raportul lui Nicolae BUZA, președinte al Sindicatului feroviarilor din Moldova:

(Continuare. Începutul în pag. 1)

lariilor a avut un impact negativ asupra fluctuației cadrelor. Pe parcursul lui 2013 și în două luni ale anului curent au depus cerere de concediere 1861 persoane, au fost angajați 1019 persoane, în cadrul Administrației căii ferate — 92 specialiști, 87 concediați. Pe motiv de reducere a personalului în 2013 au fost disponibilizați 75 oameni.

Pe parcursul întregii perioade sindicatul a acordat atenție deosebită respectării prevederilor legislației muncii la rezilierea contractelor individuale de muncă din inițiativa angajatorului. Pe parcursul anului 2013 au existat 52 asemenea adresări. Prezidiul Consiliului sindicatului, comitele sindicale trebuie să și organizeze activitatea astfel încât nici un caz de încălcare a legislației muncii să nu fie trecut cu vederea de sindicat. Or, fiecare caz de acest fel ține de soarta unui om.

Compartimentul «Protecția sănătății și securitatea muncii». În fiecare an sunt elaborate acțiuni de îmbunătățire a condițiilor de muncă și habituale ale angajaților căii ferate, care constituie o anexă obligatorie a Contractului colectiv. În 2013 s-a preconizat cheltuirea a 11450 mii lei pentru ameliorarea condițiilor de muncă ale salariaților filialelor căii ferate, în realitate fiind utilizați 14157 mii lei, ceea ce constituie 123,6 procente față de cifra planificată. De remarcat, că nu există o analiză convenită a modului de valorificare a acestor mijloace, de aceea acțiunile se repetă an de an. Nu se face simțit rolul serviciilor, care trebuie să monitorizeze îmbunătățirea condițiilor de muncă și habituale ale salariaților de la filialele căii ferate.

Condițiile de muncă și habituale ale feroviarilor filialelor ÎS «Calea Ferată din Moldova» influențează direct sănătatea angajaților. Nivelul morbidității feroviarilor depășește indicele mediu pe republică. În martie 2013 dispoziția nr.193 «Cu privire la operarea modificărilor în Regulamentul despre condițiile acordării, procedura calculării și plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă și altor indemnizații ale asigurărilor sociale» a stabilit, că primele 5 zile de incapacitate de muncă sunt remunerate de angajator. Suma de bani necesară în acest scop este foarte substanțială. Or, de starea morbidității practic nu are grijă nimeni. Chestiunea în cauză va fi examinată la următoarea ședință a Prezidiului sindicatului.

Angajamentele Contractului colectiv de muncă stipulează, că Administrația căii ferate trebuie să asigure salariații cu îmbrăcăminte și încălțăminte specială, alte mijloace de protecție individuală. La tipurile principale de echipament special nivelul de asigurare este următorul: costume de bumbac — 75 la sută, scurte călduroase — 43 la sută, pantaloni vătuiți — 79 la sută, costume groase — 47 la sută, ghete — 67 la sută, cizme — 78 la sută, impermeabile — 21 la sută, veste portocalii — 68 la sută, iar cizmele de iarnă pentru picheți în ge-

vederile compartimentului IV al Contractului colectiv de muncă. Ași vrea să remarc, că la unele întreprinderi (filiale) feroviarilor munceau în ture cite 11 ore două zile la rând, încălcându-se astfel art.4.5 al Contractului colectiv pe anii 2013-2015 și art.100 al Codului muncii al RM (st.Ungheni, Etulia).

Pe parcursul anului trecut la filialele ÎS «Calea Ferată din Moldova» n-a fost admisă munca suplimentară a angajaților, cu excepția depoului de locomotive Bender — șef S. Marciucov, președinte al comitetului sindical V. Nedov, aici s-au înregistrat 1523 ore de muncă suplimentară. 47 mecanici de locomotivă și 32 mecanici-secunzi au fost impuși să muncească suplimentar până la 24 ore, 14 mecanici de locomotivă și 11 mecanici-secunzi au muncit suplimentar până la 60 ore. Serviciul locomotive al ÎS «Calea Ferată din Moldova» n-a luat atitudine vizavi de această chestiune importantă și n-a întreprins nici un fel de acțiuni de prevenire.

Pe parcursul perioadei de referință a fost monitorizată acordarea concediilor anuale remunerate și a ajutorului material salariaților căii ferate. Însă atunci cind Sindicatul feroviarilor din Moldova a solicitat Administrației ÎS «Calea Ferată din

repartizate gratuit conform orarului aprobat pe parcursul a 21 ture. Pentru asanarea a 76 pensionari s-au cheltuit 80 mii lei.

Conform legislației RM, costul biletului de tratament este impozitat. La începutul anului s-a stabilit prețul de 6700 lei pentru un bilet. De aceea feroviarilor au început să renunțe la tratamentul în cadrul Centrului de recuperare. Sindicaliștii au desfășurat un volum imens de muncă pentru a explica procedura de calculare a impozitelor și mărirea acestora, precum și pentru a-i încuraja pe pensionari și veterani să ocupe numărul rezervat de locuri în fiecare tură. Foarte încet, totuși costul biletului de tratament a scăzut de la 6700 lei la începutul anului până la 4510 lei din august trecut și această ieftinire s-a datorat doar insistenței sindicatului feroviarilor.

Compartimentul «Înlesniri, garanții, compensații».

Pe parcursul anului 2013 în adresa sindicatului au sosit cereri referitoare la stabilirea recompensei pentru vechime de muncă în legătură cu modificarea raporturilor de muncă; acordarea indemnizației unice pentru activitate conștiincioasă feroviarilor, care au atins vârsta de pensiona-

nere au lipsit. În Contractul colectiv de muncă pe anii 2013-2015, p.5.18 a fost modificat, stabilindu-se, că vor fi eliberate doar cizme cu termenul normativ de utilizare de trei iarni, însă prevederea n-a fost îndeplinită. Situația privind echipamentul special a fost examinată la o ședință a Prezidiului, decizia respectivă cu recomandările de rigoare a fost expediată Administrației ÎS «Calea Ferată din Moldova», dar n-a urmat nici un răspuns.

Articolul 225 al Codului muncii al RM, p.6 specifică: în cazul neasigurării feroviarului cu mijloace individuale și colective de protecție în conformitate cu cerințele protecției sănătății și securității muncii angajatorul nu are dreptul să ceară muncitorului exercitarea obligațiilor de serviciu și este obligat să-i plătească acestuia pentru perioada de staționare din motivul dat, după cum prevede legislația. Asigurarea lucrătorilor cu mijloace individuale de protecție trebuie să se afle pe prim plan.

În anul 2013 sindicatul feroviarilor a primit de la angajați numeroase plingeri în legătură cu asigurarea cu apă sărată în timpul verii. Iarna muncitorii ocupați la dezapezire, lucrări de avariere la temperaturi mai joase de minus 5 grade trebuie să primească cea fierbinte. De cele mai multe ori administrația pune această obligațiune pe seama comitetelor sindicale.

În fiecare an se desfășoară trecerile în revistă-concurs pentru titlul «Cea mai bună filială a Căii Ferate din Moldova la protecția sănătății și securitatea muncii» și «Cel mai bun funcționar, muncitor la protecția sănătății și securitatea muncii». De remarcat, că suma mijloacelor destinate premiei rămâne neschimbată deja de mulți ani, ea trebuie însă majorată pentru a spori cointeresarea feroviarilor.

Orele de muncă și orele de odihnă

În anul 2013 munca și odihna tuturor categoriilor de angajați ai ÎS «CFM» a fost reglementată de Codul muncii al RM, regulile regimului intern de activitate și pre-

În sala de ședințe

Moldova» informații privind utilizarea concediilor, a urmat răspunsul, precum că angajații beneficiază de concedii în conformitate cu legislația. Ulterior Sindicatul feroviarilor din Moldova a solicitat informații la același subiect de la filialele căii ferate și situația s-a dovedit a fi destul de tristă. La serviciul asigurare tehnico-materială, Direcția deservire a călătorilor un număr mare de angajați nu foloseau concediile anuale. Astfel au fost încălcate art. 116,118 ale Codului muncii al RM.

Contractul colectiv de muncă pe anii 2013-2015 a fost completat cu un punct, conform căruia montatorii linii pot primi recompensă pentru condiții de muncă grele și nocive. Totuși, în unele secții acestea nu se plătesc și astfel angajamentul nu se îndeplinește.

Una din formele tradiționale de activitate ale sindicatului este organizarea întremării sănătății angajaților prin intermediul tratamentului balneo-sanatorial. În 2013 aceste cure au fost urmate de 58 feroviarilor, costul biletelor fiind 258220 lei. Pentru organizarea odihnei de vară a copiilor feroviarilor s-au valorificat din bugetul de stat 274426 lei pentru 202 bilete de agrement.

Din mijloacele bugetului sindical s-au cheltuit anul trecut 392,7 mii lei pentru întremarea sănătății a 374 feroviarilor la Centrul de recuperare. Biletele au fost

re și au fost disponibilizați în urma reducerii personalului; transferării dintr-o organizație de veterani în alta în legătură cu schimbarea locului de trai.

S-a acordat ajutor material familiilor feroviarilor decedați. Suma totală a ajutoarelor acordate pe parcursul anului 2013 la cererile membrilor de sindicat a alcătuit 1 mln. 924,3 mii lei. Comparativ cu anul 2012 cheltuielile pentru acordarea ajutorului material s-au majorat cu 82,1 mii lei. La organizarea și desfășurarea în colectivele de muncă a acțiunilor cu caracter sportiv și cultural de masă, omagierea veteranilor muncii s-au cheltuit 502,4 mii lei.

Pentru prima dată după o perioadă lungă de timp trebuie să constat, că angajamentele compartimentului VII al Contractului colectiv de muncă «Despre garanția activității sindicatului. Interacțiunea sindicatului cu angajatorul» nu se îndeplinesc integral. Contractul colectiv stipulează: angajatorul se obligă să construiască relațiile sale reciproce cu sindicatul în coreșpondență cu Legea RM «Despre asociațiile sindicale». Cu mare regret, această prevedere este ignorată. Lipsește dialogul social. Acțiunile întreprinse de sindicat (adresarea către Administrația căii ferate, CNSM, către un deputat din Parlamentul RM) în scopul inițierii dialogului social nu s-au soldat cu succes.

PLENARA A VIII-A A CONSILIULUI SINDICATULUI FERVIARILOR DIN MOLDOVA

A FOST APROBATĂ RESPONSABILITATEA PĂRȚILOR

Din raportul lui Nicolae BUZA, președinte al Sindi- catului feroviarilor din Moldova:

(Sfârșit. Începutul în pag. 1)

Pină în prezent sindicatul n-a primit răspuns la multe scrisori expediate în adresa Administrației. În conformitate cu art. 386 p.5 al Codului muncii al RM, angajatorul este obligat în termen de șapte zile din momentul înregistrării să examineze și să răspundă în scris organului sindical.

Sindicatul conștientizează perfect, că o serie de motive de ordin intern și extern fac din reformarea transportului feroviar o necesitate stringentă și de neamînat. Sarcina sindicatului în atare condiții este de a nu împiedica reformele, ci a asigura o trecere cit mai inofensivă la noile forme de gospodărire în colectivele de muncă și a proteja maxim drepturile sociale și interesele economice ale membrilor sindicatului. Ca să obținem toate acestea trebuie să dispunem de informații veridice, care să servească colectivului drept călăuză pentru acțiuni constructive, orientate spre depășirea dificultăților existente în domeniu.

În contextul reformelor structurale la ÎS «Calea Ferată din Moldova» sindicatul feroviarilor a solicitat angajatorului participarea sa la elaborarea programelor de asanare economică a domeniului. În acest scop, pentru realizarea drepturilor sindicatului, stipulate în legislație, este necesară includerea obligatorie cu drepturi depline în grupurile de lucru a unui reprezentant al sindicatului, precum și coordonarea cu sindicatul a deciziilor de gestionare în procesul de discutare a oricăror chestiuni sociale și de producere, ce vizează colectivele de muncă de la calea ferată. Din păcate, aceste adresări către Administrația căii ferate au rămas fără răspuns.

Nu sînt asigurate condițiile pentru îndeplinirea prevederilor statutare ale sindicatului p.7.8 (oferirea mijloacelor de transport în folosință permanentă).

Punctul 7.9. Edificiile de menire sportivă au fost transmise unui club privat, de aceea lipsesc posibilitățile pentru desfășurarea la calea ferată a acțiunilor sportive de întremare. În 2013 au fost anulate deciziile de organizare a Campionatului la volei, tenis de masă. Mulți feroviarți sînt lipsiți de posibilitatea de a practica sportul, a-și întrema sănătatea. În acest context au fost expediate scrisori Consiliului administrativ, reprezentantului colectivului de muncă, dar nimeni n-a considerat de cuviință să ofere explicații pe marginea situației create.

Angajatorul și-a permis să încalce prevederile p.7.7, 7.18, interzicînd șefilor de servicii să participe la activitatea Prezidiului.

Sindicatul feroviarilor consideră, că noile cadre de conducere n-au fost familiarizate cu condițiile Contractului colectiv, ceea ce a și condus la admiterea neregulilor. Greșelile trebuie corectate pentru a nu agrava și mai mult situația. Contractul colectiv de muncă rămîne valabil în continuare. Sînt necesare acțiuni bine coordonate, pentru a obține un rezultat final reușit.

Din alocuțiunea Inei VODEANIȚKAIA, vicepreședinte al Sindicatului feroviarilor din Moldova:

— Este necesar a lua decizia de a introduce modificări și completări în Statutul sindicatului feroviarilor. Menirea lor este de a preciza scopul și sarcinile principale ale sindicatului. Prima dată Statutul a fost adoptat la conferința a VIII-a a sindicatului din 10 martie 1992. În 2002 el a fost modificat complet și adoptat la congresul I. Conform p.1.7 al Statutului sindicatului feroviarilor, introducerea modificărilor și completărilor în acest document are loc la congres. Deoarece la începutul anului 2015 va fi organizat Congresul ordinar al sindicatului feroviarilor, există timp pentru discutarea statutului în toate verigile sindicale și operarea modificărilor și completărilor.

Ina Vodeanițkaia

Plenara a VIII-a a Consiliului sindicatului DECIDE:

1. A aproba componența comisiei pentru elaborarea modificărilor și completărilor Statutului sindicatului.
2. A expedia Consiliului sindicatului președinților consiliilor nodurilor feroviare, membrilor comisiei propunerile privind modificările și completările la Statut nu mai tîrziu de 1 septembrie 2014.
3. A organiza discutarea detaliată a proiectelor Statutului în paginile ziarului «Feroviarul Moldovei» pentru a atrage toți membrii sindicatului.
4. A desfășura de către organizațiile sindicale primare discutarea proiectelor și a fixa în deciziile adunărilor generale opiniile pe marginea lor.
5. A prezenta de către comisie pînă pe 10 decembrie proiectul Statutului sindicatului feroviarilor pentru a fi discutat la ședința plenară.

Componența comisiei pentru elaborarea modificărilor și completărilor Statutului sindicatului feroviarilor: T.Vartic, C.Doloșcan, V.Nedov, A.Țibirnac, N.Tcaci, G.Proca, V.Ceaglei, N.Nicolaev, V.Macarenco, Iu.Frانیșin, I.Vodeanițkaia.

Plenara a VIII-a a Consiliului sindicatului DECIDE:

1. A lua act de raportul părților, ce au încheiat Contractul colectiv de muncă pe anii 2013-2015, privind îndeplinirea angajamentelor bilaterale pe anul 2013.
2. Angajatorului — partener social:
  - a întreprinde acțiuni pentru îndeplinirea angajamentelor asumate, stipulate în Contractul colectiv de muncă pe anii 2013-2015, și anume: p.3.6; 3.8; p.4.5; 4.7; 4.11; p.5.18; 5.19; 5.1.10; p.7.2; 7.2.5; 7.8; 7.11; 7.13; 7.16; 7.17; 7.18; p.8.4;
  - a atrage la răspundere persoanele cu funcții, care au admis încălcarea ori au împiedicat îndeplinirea angajamentelor Contractului colectiv de muncă;
  - în legătură cu numeroasele adresări ale angajaților căii ferate de majorare a salariilor, a examina și adopta acțiuni pentru soluționarea problemei date și a informa colectivul căii ferate;
  - a retipări textul Contractului colectiv de muncă pe anii 2013-2015 și a-l aduce la cunoștința tuturor angajaților.
3. Comisiei pentru dialog social din partea Sindicatului feroviarilor a examina propunerile făcute de participanții la Plenară și a le expedia serviciilor respective pentru a fi îndeplinite.
4. Prezidiului Consiliului sindicatului a organiza activitatea organizațiilor sindicale primare, orientată la sporirea eficienței funcționării căii ferate, a susține propunerile de optimizare a cheltuielilor pentru majorarea salariilor; a acorda ajutor și susținere în consolidarea disciplinei de muncă și tehnologice, a intensifica controlul respectării legislației muncii.
5. Comitetelor sindicale a da dovadă de mai multă inițiativă în chestiunile ce țin de protecția muncii, realizarea acțiunilor de reducere a morbidității printre feroviarți, a participa activ la desfășurarea tuturor treptelor controlului operativ la protecția muncii, controlului asigurării cu echipament special, detergenți.
6. Angajatorului, Sindicatului feroviarilor, reprezentantului colectivului de muncă a asigura în cadrul parteneriatului social egalitatea părților, care va exprima interesele comune, va servi bunei înțelegeri în colectivul căii ferate.

Felicitări de jubileu!

Administrația Întreprinderii de Stat «Calea Ferată din Moldova» o felicită cu multă cordialitate pe **Melania ZABOLOTNAIA**, veterană a transportului feroviar al Moldovei, cu ocazia glorioșului JUBILEU de 65 de ani.

— Acest eveniment minunat constituie un bun motiv de a vă exprima, dnă Melania, toată recunoștința pentru activitatea de muncă conștiincioasă, îndelungată și deloc ușoară la stația Prut-2 a Căii Ferate din Moldova. În calitate de telefonistă ați manifestat cele mai bune calități profesionale. Colectivul nu v-a uitat și aceasta e dovada respectului, ce vi-l poartă. Să știți că magistrala nu-și dă uitării veteranii și-i onorează.

Vă adresăm cele mai calde cuvinte de recunoștință pentru munca prestată și cele mai cordiale urări de bine, bunăstare, sănătate dumneavoastră și tuturor celor ce vă sînt în preajmă.

PLENARA A VIII-A A CONSILIULUI SINDICATULUI FERVIARILOR DIN MOLDOVA

A FOST APROBATĂ RESPONSABILITATEA PĂRȚILOR

Din alocuțiunile participanților la Plenara a VIII-a a Consiliului sindicatului feroviarilor din Moldova

Pavel CLIPEA,
președinte al comitetului
sindical al depoului
de locomotive Chișinău:

— Mă voi referi la problemele, cu care membrii sindicatului vin de cele mai multe ori la comitetul sindical al depoului: pensionarea echipajelor de locomotivă, salariile, serviciile medicale, funcționarea stațiunii de agrement de la Vadul-lui-Vodă, folosirea hainelor și încălțămintei speciale.

Mai bine de 20 de ani anumite categorii de feroviar, printre care și echipajele de locomotivă, sînt lipsite de dreptul de a se pensiona în condiții preferențiale. Chestiunea are la bază motive serioase. Iată câteva date statistice: numai la depoul de locomotive din capitală în ultimii doi ani au decedat înainte de a atinge vîrsta de pensionare 7 persoane. Cifra este alarmantă și impune necesitatea discutării problemei pensionării echipajelor de locomotivă la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii drumurilor al RM, la Guvernul și Parlamentul Republicii Moldova.

Unele probleme de ordin social ale angajaților noștri trebuie soluționate pe calea îmbunătățirii condițiilor de muncă, majorării salariilor, creării condițiilor necesare pentru odihnă, asanarea sănătății. La locurile de muncă din depoul nostru lipsesc dispozitivele necesare pentru colectarea datelor privind starea mediului de producere, precum aparatul de măsurare a nivelului gazelor, analizatorul de CO, dispozitivul de fixare a nivelului vibrației și undelor electromagnetice. Depoul nr.1 este unica întreprindere de acest gen, unde îngrijirile tehnice tip 2 se execută în aer liber.

Este acută problema angajării tinerilor specialiști. Conform datelor din luna martie 2014, din cei 470 de muncitori tineri cu vîrsta de pînă la 30 de ani alcătuiesc 10-11 la sută, ceilalți fiind de vîrstă anti-pensionară și pensionară.

Alte probleme nesoluționate sînt amenajarea camerelor de duș, asigurarea cu apă potabilă, crearea odăilor de prînz etc.

Natalia TCACI,
președinte al comitetului
sindical al remizei vagoane
Bălți:

— Una din cele mai importante direcții de activitate ale comitetelor sindicale este supravegherea respectării legislației muncii și garanțiilor funcționării acesteia, inclusiv a Contractului colectiv de muncă. Cea mai dureroasă problemă la ora actuală este nivelul scăzut al salarizării muncii feroviarilor. Ei solicită pe bună dreptate majorarea salariilor, astfel încît acestea să asigu-

re familiilor lor un nivel decent de existență.

Ne confruntăm cu probleme la capitolul politica de resurse umane. Din cauza salariilor mici au părăsit calea ferată mai toți tinerii. Situația este alarmantă. Fără angajați tineri magistrala nu are viitor. Administrația ÎS «Calea Ferată din Moldova» și sindicatul de profil trebuie să se ocupe serios de problema pregătirii specialiștilor tineri și competenți.

O altă chestiune importantă ține de tratamentul staționar al feroviarilor. La spitalul feroviar din Bălți s-a redus volumul serviciilor oferite angajaților nodului feroviar în baza asigurărilor medicale. Oamenii sînt nevoiți să recurgă la serviciile spitalului municipal, unde feroviarii nu prea sînt agreați, consecințele fiind pe măsură. Între timp, noi achitam lunar cotizațiile pentru asigurarea medicală...

Vladislav NEDOV,
președinte al comitetului
sindical de la depoul
de locomotive Bender:

— Vreau să adresez Administrației ÎS «Calea Ferată din Moldova» rugămîntea de a examina posibilitatea reluării analizei orarului circulației trenurilor la nodurile feroviare pentru soluționarea problemelor apărute între serviciile mișcare, locomotive și linii.

Vladislav Nedov

Există chestiuni nerezolvate, ce țin de asigurarea locomotivărilor noștri cu haine și încălțămintă specială. În particular, n-a fost soluționată problema asigurării cu papuci de iarnă a echipajelor de locomotivă. Mai mult: eliberarea acestora trebuie să se facă diferențiat, în dependență de categorii și normativele existente.

Trezește neliniște nivelul înalt al morbidității la nodul feroviar. Cele mai frecvente afecțiuni sînt răceala și bolile cardiovasculare. Dacă primele țin de condițiile de muncă, apoi ultimele sînt legate de vîrsta angajaților noștri. Este stringentă «întinerirea» cadrelor, dialogul social între Administrația ÎS «Calea Ferată din Moldova» și Sindicatul feroviarilor din Moldova.

Nicolae NICOLAEV,
președinte al comitetului
sindical al secției linii
Basarabeasca:

— Una din chestiunile principale la ora actuală este perfecționarea salarizării muncii, reinzestrarea tehnică a domeniului și crearea condițiilor decente de muncă și odihnă pentru angajați.

Pe parcursul ultimilor doi ani secția linii Basarabeasca efectuează un sondaj sociologic printre diferite categorii de angajați ai filialei. Analiza demonstrează, că 58 la sută din respondenți nu-și pot acoperi din veniturile totale cheltuielile pentru achitarea serviciilor comunale, instruirea copiilor, procurarea produselor alimentare. Dintre acestea, pentru a face față

Natalia Tcaci

menea probleme la asigurarea picherilor cu ceai fierbinte. Am vrea să mai aflăm, de ce conducerii sindicatului de profil nu i s-a oferit din anul 2012 posibilitatea de a felicita prin intermediul ziarului «Feroviarul Moldovei» angajații transportului feroviar cu ocazia Zilei feroviarului, Anului Nou și Zilei de 8 Martie?

Anatolie DIMA,
președinte al comitetului
sindical de la Spitalul clinic
central de la st. Chișinău:

— Astăzi în luările de cuvînt ale participanților la plenară a răsunat critică în adresa instituțiilor medicale. Într-adevăr, medicina departamentală, de rînd cu alte sectoare, stă la baza domeniului transportului,

Pavel Clipea

Anatolie Dima

Nicolae Nicolaev

situației, 35 la sută recurg la ajutorul copiilor maturi, 15 la sută iau împrumuturi bancare, 8 la sută împrumută bani de la rude și prieteni. E ușor să-ți imaginezi starea de spirit a feroviarilor cu asemenea venituri derizorii și dorința lor de a munci eficient. Angajații nodului feroviar Basarabeasca au expedit o scrisoare colectivă organizațiilor superioare, în care au expus motivele îngrijorării lor: gradul scăzut de asigurare materială și protecție socială. Sperăm să fim auziți.

Vreau să abordez de asemenea problema calității echipamentului special. Întrebarea noastră este: de ce în perioada iernii montatorii linii n-au primit cizme călduroase? În iarna curentă au existat de ase-

fiind responsabilă de securitatea circulației și sănătatea angajaților magistralei.

De ce atunci cînd trebuie să muncim ni se spune, că facem parte din categoria feroviarilor, iar cînd vine vorba de remunerarea muncii cadrelor medicale sîntem orientați spre Ministerul sănătății al RM? Calitatea serviciilor medicale depinde nu doar de măiestria profesională a medicilor, ci și de asigurarea cu aparatură specială, care de cele mai multe ori nu este de cea mai bună calitate. Fără susținerea căii ferate medicina departamentală nu va putea să se dezvolte.

Irina KRAEVSKAIA

Imagini: Iurie KOZLOV

În amintirea eroilor căzuți pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova

Cît adevăr exprimă cuvintele renumitului scriitor Valentin Piculi: «Nu poți fi patriot fără valoroasa moștenire a predecesorilor. Cunoașterea trecutului Patriei îți îmbogățește spiritul, îți călește caracterul, îți aprofundează cugetul. Istoria dezvoltă sentimentul mindriei naționale!».

A fost pentru prima oară cînd în incinta Colegiului tehnic feroviar din Bălți elevii i-au avut ca invitați în calitate de oaspeți de onoare pe participanții la conflictul armat pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, pe I.Neghina, președinte al Consiliului veteranilor de război din mun.Bălți, și I.Savin, vicepreședinte.

Elevii prezenți la manifestarea, cu privire la comemorarea aniversării a 22-a de la începutul conflictului armat pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova au fost plăcut surprinși de prezența acelor persoane care au luptat pentru o țară prosperă independentă și integrată. Din cele relatate elevii au ajuns la concluzia că trecutul reprezintă o filă a eroismului din viața fiecărui cetățean. Tinerii au înțeles că apărarea Patriei este un drept și o datorie sfîntă a fiecărui cetățean. Ei sînt cei care contribuie la formarea viitorului societății. Dragostea pentru Patrie este cea flacăra nestinsă a eternei reveniri spre ceva firesc, ce ne îndeamnă să prețuim fiecare clipă a vieții.

Elevii au rostit cuvinte de mulțumire în adresa tuturor persoanelor care au luptat și s-au sacrificat pentru Patrie. În finalul acestei întruniri invitații le-au dorit tinerilor să păstreze integritatea țării, libertatea poporului, pentru a nu cunoaște acele aspecte ale vieții prin care trecuseră ei însăși. Le-au dorit curaj și eroism și i-au îndemnat să-și iubească Patria.

Este îmbucurător, că statul nu-și uită eroii, care au apărat independența Republicii Moldova și organizează diverse acțiuni ce capătă cu anii o amploare deosebită.

Angela GLAVAN,
director-adjunct pentru educație în Colegiu tehnic feroviar din Bălți

FELICITĂRI!

Colectivul Întreprinderii de producere a traverselor din beton armat îl felicită cordial cu ocazia JUBILEULUI pe seful de producere **Serghei BARBANEAGRA**.

*Vă dorim o viață plină
De zimbet și de lumină.
Să aveți un cer senin,
Cupă fără de venin...
Numai zimbet, fericire,
Înțelegere, iubire.
Casă plină de copii,
Multe, multe bucurii.
Iar norocul și cu banii
Să se-mpace în toți anii.*

* * *

Colectivul stației Călărași adresează cordiale felicitări de JUBILEU **Anei ȘCHIOPU**, casier marfă superior.

— Vă dorim multă sănătate, fericire, succese în toate, prietena noastră bună și de încredere!

*Astăzi este ziua-n care
Te-ai născut pe-acest pământ.
Ca un inger, ca o floare
Din al firii legământ.
Fie-ți viața o povară
Încărcată cu noroc.
Fie lungă și ușoară,
Să nu stea nicicând pe loc.*

* * *

Administrația și comitetul sindical ale depoului de locomotive Bălți vin cu felicitări de JUBILEU către lăcătușul **Roman CERNICENCO**.

— Vă dorim să vi se împlinească toate dorințele, iar necazurile să vă ocolească. Succese în activitatea de muncă și fericire în viața personală!

*Multi ani cu sănătate,
Să aveți belșug în toate.
Bucurii și împlinire,
Viață bună, fericire!*

* * *

Colectivul stației Etulia adresează felicitări de ziua nașterii lui **Gheorghe MADJAR**, colaborator al serviciului pază paramilitară, **Vitalie PANZEV** și **Tudor DOLMA**, revizori vagoane.

*Să fiți norocoși, puternici, iubiți,
Cu multe-impliniri și noroc în toate.
S-aveți viitor luminos, strălucit,
Cu dragoste, pace, succes,
sănătate!*

* * *

Colectivul secției linii Bender vine cu cordiale felicitări la JUBILEUL de 60 de ani către **Ion NIGAI**, brigadier linii la districtul nr.3, și la împlinirea vârstei de 45 de ani — către **Nicolae MERJIEVSKII**, brigadier linii la districtul nr.1.

*Vă dorim vise-implinite,
Multi ani de acu-nainte.
Mult succes și fericire,
Sănătate și iubire.*

* * *

Colectivul depoului de locomotive Basarabeasca îi felicită cu ocazia zilei de naștere pe mecanicul de locomotivă **Chiril GHERMAN**, macaragiul **Sergiu DOIDICĂ**, lăcătușul **Alexandru SOCOLOV**, mecanicul de locomotivă **Vasile BARANOV**, mecanicul-secund **Vitalie MALANCO**.

— Vă adresăm cele mai cordiale urări de sănătate, numai bine, bucurii, bunăstare și împlinirea tuturor doleanțelor!

CURIOZITĂȚI

Piață pe linia de cale ferată

Piața alimentară din MaeKlong (Tailanda) este amplasată pe calea ferată. De câteva ori pe zi comercianții își închid rapid tarabele și își adună marfa pentru a lăsa să treacă trenurile. După ce acestea traversează piața, lăzile cu legume, pește și ouă revin în poziția inițială și cumpărătorii se întorc pe linia de cale ferată.

Tren în nori

«Trenul în nori» este o linie turistică de cale ferată din provincia Salta (Argentina). Ea este situată de-a lungul părții de est a căii ferate C-14 a generalului Manuel Belgrano, ce unește nord-vestul Argentinei la granița cu Cille în preajma munților Anzi. Aflată la altitudinea de 4220 metri de asupra nivelului mării, «Trenul din nori» este a treia ca înălțime linie de cale ferată din lume. Construită inițial din con-

siderente economice și sociale, în prezent ea servește în primul rând pentru atragerea turiștilor.

Linia de cale ferată traversează 29 poduri, 21 tuneluri, 13 viaducuri, 2 spirale și 2 zigzacuri. Deoarece proiectanții au decis să nu folosească sistemul de transmisie cu ajutorul șinei și roții dintate pentru tracțiune, traseul trebuie elaborat astfel încât să evite pantele abrupte. Zigzacurile permit trenurilor să urce, parcurgând paralel în stînga și în dreapta povirnișul muntelui.

Viaducul Landwasser

În Elveția se află un număr imens de sectoare alpine. Pînă în secolul XIX terenul muntos era o piedică mare pentru călători, deci, și căile de comunicație erau relativ rele. Inginerii feroviari din Elveția secolelor XIX și XX au trebuit să dea dovadă de multă ingeniozitate, spirit creativ și curaj pentru a construi un sistem complicat și eficient de cale ferată alpină. El includea nu doar planificarea și construcția traseelor alpine complicate, dar și edificarea multor poduri, necesare pentru traversarea zonelor muntoase.

Elvețienii continuă să investească mult în rețeaua de căi ferate din țara lor, plasing-o printre cele mai eficiente și avansate din lume. O realizare dintre cele mai impresionante a fost construcția viaducului Landwasser, finisată în anul 1902. Prin viaduc trece un segment de cale ferată. El este, probabil, unul din cele mai vestite viaducuri și poduri feroviare din lume, care poate fi văzut în majoritatea broșurilor turistice din Elveția.

«Drumul Mortii»

Calea ferată Tailandezo-Birmană, cunoscută și ca «Drumul Mortii», are lungimea de 415 kilometri și asigură legătura dintre Bangkok (Tailanda) și Rangun (Birmania). Peste 90 000 de muncitori și 16 000 de prizonieri de război au murit în timpul construcției acestei linii de cale ferată. Groaznicul eveniment a stat la baza filmului «Podul peste riul Kwai» de David Lean. Plimbarea pe acest traseu constituie în prezent cea mai populară distracție pentru vizitatorii orașului Kanchanaburi, situat la nord-vest de capitala Tailandei. Trenul ocolește stîncile abrupte și traversează câteva poduri fragile din lemn.

Cu trenul pe pista de zbor

Calea ferată Napier-Gisborne (Noua Zeelandă) este unică în felul său, pentru că intersectează principala pistă de decolare și aterizare a aeroportului din Gisborne. Trenurile sînt nevoite să se oprească și să solicite dispecerului de zbor permisiunea de a traversa pista aeroportului și a-și continua drumul. Imaginea locomotivei cu abur, produse în anul 1939, în mijlocul unei piste de decolare-aterizare nu e un tablou tocmai obișnuit!

Integrame

	INSURIRI REMAR-CABILE	COPILE	SCLIPIRE	ORĂȘENESC
	STRĂIN	PROȘTI	AGRI-CULTOR	
	A PIERDE			
	SCRITOR			
LOC PENTRU CON-STRUCȚIE	FRUMUȘETEĂ BASMELOR (PL)	TRAINIC		POEZIE POPULARĂ
A RE-CONSILIA	ȚĂRI	ZDREANȚĂ		
ACCIDENT AUTO		OIER	INEL DE LEMN	FACE CĂT DOI
STRICAT		ABISI	FONDATORI	PUI DE LEI
100 M.P.	CAD SECERATE		OSPĂTAR (INV.)	
TRECERE PRIN ZID (DIM)	SUBIN-TELEASĂ		NUCLEU DE NEONI	OAMENI DE ȘTIINȚĂ
		CANICU-LARĂ		STĂ ÎN FĂȚĂ
		NU FACE NIMIC		RUCSAC
ACEIA (POP.)		SORIN OPRESCU		PRIMA FEMEIE
DOIMEI		ARATĂ CĂT		ÎN TAVĂ!
	EPIGRAME			ÎN LESĂ!
	ANIMATĂ		FACE FRUCTE ACRIȘOARE	AICI (POP.)
A OCOLI			PETRU URSU	
SUDATĂ			EGAL LA SAH	CORINA TURCU
LOCAS PENTRU PIESE			SUPRAFETE	

Din revista «Integrame pentru toți»

14 cele mai scumpe bucate din lume

Lista tradițională a celor mai costisitoare bucate din lume s-a completat cu noutăți culinare neobișnuite.

Anul acesta locul întâi a revenit colțunașilor de culoare albastră. O porție de 8 bucăți costă 2400 dolari. Acest fel de mîncare se servește la restaurantul «Golden Gates» și Bronx (New-York). Particularitatea sa o constituie implutura: carne fină de pork, vițel și somon, precum și glandele peștelui-torță ori Curtius Flame Fish, datorită cărora colțunașii capătă culoarea verde-albastru.

Lista mai include:

— nuca rară și macadamia. Se produc anual cel mult 40 tone. Prețul unui kilogram e de 30 dolari;

— sofranul — cel mai scump condiment din lume, la prețul de 6000 dolari kilogramul;

— trufa-albă, care costă pînă la 30 000 euro;

— cea mai scumpă ciocolată din lume — Chocologie by Knipschildt. Pentru 500 grame de acest produs delicios va trebui să plătiți 2600 dolari;

— specia de cartof «La Bonnotte» cu prețul de 500 euro per kilogram;

— carnea marmoree a vacilor japoneze Vaghiu (pînă la o mie dolari pentru o porție);

— tartina «von Essen Platinum Club Sandwich» la prețul de 200 dolari;

— pița «Luis XIII» de 8300 euro;

— omleta cu icre de 1000 dolari;

— salata «Florete Sea & Earth», prețul — 800 euro;

— cafeaua «Kopi Luwak» — 400 dolari per kilogram;

— ceaiul Dahunpao, prețul unui kilogram — 685 000 dolari.